

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE KOUTERBAAN TE LONDERZEEL

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 469

Rapport opgemaakt door: Anna De Rijck

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

september 2017

Dossiernr. 21985.R.01

Projectcode OE: 2017F196

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de sloop van bestaande parkeerloodsen (6.450m²), de bouw van nieuwe gebouwen (werkplaats, wasplaats, technisch lokaal en magazijn (samen ca. 1.200m²) en luifels (ca. 859m²) en de aanleg van nieuwe verharding (20.479m²).

Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft (281/F3, 284, 286M, 286L) de grens van 3.000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem de grens van 1.000m² overschrijdt buiten een archeologische zone, moet er in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Hierbij wordt een archeologienota opgemaakt op basis van een bureauonderzoek. Het studiegebied ligt volgens het gewestplan binnen een woongebied met landelijk karakter.

1.2 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

Het studiegebied ligt op de rand van een verhevenheid die deel uitmaakt van de cuesta van Asse. Deze ligging biedt perspectieven naar exploitatie van de omgeving toe. De bodemopbouw is volgens de bodemkaart deels intact. Verder geven de cartografische bronnen aan dat het terrein de laatste eeuwen geen bebouwing kende. Op de orthofoto's is te zien dat het terrein zeker vanaf begin de jaren '70 in gebruik werd genomen. Archeologisch onderzoek in de nabije omgeving leverde interessante resultaten aan de overzijde van de straat en op 500m ten zuidwesten van het studiegebied aan. Hier werden respectievelijk funeraire resten uit de late bronstijd en een plattegrond uit de midden- tot late ijzertijd aangetroffen. Enkele honderden meters naar het westen werd achter de kerk een laat-Romeinse munt (toevalsvondst) gevonden. Historische studie geeft aan dat de eerst bewoning in Londerzeel terug gaat tot de vroege middeleeuwen. Op 700m ten noordwesten van het studiegebied werd inderdaad een Merovingische munt gevonden.

Gezien het bureauonderzoek geen volledige uitsluitel kon geven omtrent de bewaringstoestand van de bodem, werden er controleboringen ingezet. De controleboringen bevestigen de bodemkaart en getuigen van een verstoord bodemprofiel. Op het noordelijke gedeelte van de terrein werden in het kader van eerdere saneringswerken ook boringen uitgevoerd die een duidelijk aanwezige verontreiniging vaststelden. Deze vaststelling bevestigt de kartering van de bodemkaart, waarbij het getuigt van antropogene bodems, waarbij de originele bodemopbouw verstoord geraakt is. Samenvattend biedt de omgeving archeologisch potentieel. De aanwezige bebouwing en aanleg van verharding hebben het onderzoeksgebied echter in grote mate diepgaand verstoord. Bovendien komen de geplande werken voor een groot stuk overeen met reeds verstoorde zones. De afgebakende arealen die nog niet eerder verstoord werden en de lokale verstoringen (paalfunderingen) die dieper gaan dan de huidige verstoring kennen slechts kleine oppervlaktes. Uit de controleboringen blijkt dat de algemene bewaringstoestand van de terrein slecht is, de originele bodemopbouw verstoord geraakt is. Bijgevolg wegen de kosten van verder onderzoek niet op tegen het beperkte potentieel tot kennisvermeerdering. Omwille van die reden adviseren wij de vrijgave van dit onderzoeksgebied.

1.3 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Er kan gesteld worden dat de ligging van het studiegebied ter hoogte van een verhevenheid in het landschap aantrekkelijk werd bevonden in het kader van menselijke bewoning sinds de steentijden. In de omgeving zijn enkele vindplaatsen uit de late bronstijd tot de nieuwe tijd aangetroffen. Dit wil niet zeggen dat er geen oudere menselijke aanwezigheid mogelijk is. Vanaf de jaren '70 kent het studiegebied met zekerheid bebouwing (en dus verstoring). De omgeving van het studiegebied heeft ongetwijfeld archeologisch potentieel. De vraag is echter in welke mate archeologische resten bewaard zijn gebleven onder de huidige verstoringen en in welke mate de geplande bouwwerken deze resten bedreigen:

1. Een deel van de toekomstige ingrepen (2/3^e van de nieuwbouw) bevindt zich op de bodemkaart binnen bodemtype OB. Deze ondergrond is al zwaar geroerd.
2. Het studiegebied is grotendeels verstoord met reeds bestaande verharding en bebouwing. De totale oppervlakte van het terrein bedraagt ca. 47.430m². Hiervan was reeds ca 29.745m² verhard. Een deel van de verharding wordt heraangelegd (20.479m²), slechts 380m² hiervan betreft verharding in een zone die niet eerder verhard werd. Verder wordt een smalle strook voorbehouden voor buffervoorziening (600m²) onder het niet-verstoorde maaiveld aangelegd. Verder gaan enkel de paalfunderingen van de nieuwbouw (1.600m²) en deze van de te slopen parkeerloods (6.450m²) dieper dan de huidige verstoring.
3. De zones die door de bouwwerken verstoord worden hebben een erg beperkte oppervlakte en liggen verspreid waardoor er bij verder onderzoek met een ingreep in de bodem slechts een beperkt ruimtelijk inzicht verkregen kan worden.
4. Het gaat veelal om ondiepe ingrepen in de bodem die reeds tot op dezelfde diepte verstoord waren. Enkel plaatselijk wordt dieper gegaan (paalfunderingen tot op -1m MV en buffervoorziening tot op -2m MV).
5. Zoals eerder aangehaald, in het kader van eerdere saneringswerken werden in de noordelijke gedeelte van het terrein boringen gezet voor de grondkwaliteit te controleren. Tijdens deze werkzaamheden werd een grondverontreiniging vastgesteld van onder andere minerale olie op een grote oppervlakte in de bodem. Deze bevindingen bevestigen de bodemkaart, die ervan uitgaat dat de noordelijke gedeelte van het terrein als OB bodem kan beschreven worden, waarbij de originele bodemopbouw verstoord geraakt is.

Figuur 1: Afbakening van de eerder aangetoonde verontreiniging en planning van nieuwe boringen (bron : Geopunt 2017)

6. Op 29 augustus 2017 zijn 3 controleboringen uitgevoerd door ABO nv te Londerzeel. De resultaten van de controleboringen bevestigen de luchtfoto's en de bodemkaart, namelijk dat de onderzoeksterrein zich aansluit eerder bij de OB bodems. In de verschillende boorprofielen werd steeds recent materiaal in de vorm van recent baksteen, beton en stenen gevonden. De geplande bodemingrepen vinden minder diep plaats dan de aanwezige verstoring.

Figuur 2: Afbakening van alle verstoringen (bron: Geopunt 2017)

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Het gevoerde bureauonderzoek, samen met de controleboringen, is naar onze mening volledig als archeologisch vooronderzoek bij aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning voor de geplande werkzaamheden ter hoogte van het transportbedrijf in de Kouterbaan te Londerzeel.

Op basis van een analyse van landschappelijke, historische, cartografische en archeologische gegevens over het projectgebied menen wij te kunnen besluiten dat de impact van de geplande werkzaamheden op het potentieel aanwezige archeologisch bodemarchief minimaal is.

Rekening houdend met het geringe kennispotentieel pleit een kosten-baten afweging voor het **afzien van verder onderzoek**.

Ondanks de vrijgave van het terrein willen we onder aandacht brengen dat er voor archeologische vondsten een meldingsplicht geldt.